

De Hugo Verriest-feesten in Vlaanderen op Zondag 14 Augustus 1927 te Deerlijk

„Ons volk moet herleven door de macht van het volk zelf.”

HUGO VERRIEST

HOE JAMMER TOCH, DAT 'T ROOMSCHE Vlaanderen zulke feesten bijna altijd op Zondag viert! De uitnodiging om 14 Augustus te Deerlijk te komen, kon ik dan ook niet aannemen.

Gaarne was ik er anders heengegaan.

Het Vlaamsche dorp Deerlijk is de geboorteplaats van Hugo Verriest, Gezelle's boezemvriend en medestrijder voor 't weer Vlaamsch worden van 't verfranschte Vlaanderen.

Het huis in de Hoogstraat — een eenvoudige Vlaamsche woning — waar Hugo Verriest het levenslicht aanschouwde — staat er nog, in goeden toestand.

En vrienden en vereerders van Hugo Verriest in Vlaanderen en daarbuiten hebben geld gegeven, om in den gevel van zijn geboortehuis, boven de deur, een gedenksteen te plaatsen, waarin gebeiteld staat:

Hier werd geboren op 25 — 11 — 1840 de zoet bespraakte Priester-Vlaming HUGO VERRIEST

Zoo wil, zooals 't Vlaamsch gedenkboek in de voor onze Hollandsche ooren zoo eigenaardige Vlaamsche tale zegt: „Deerlijk, zijn geboortedorp . . . den roemrijken naam van zijn vroeden inboorling Pastoor Verriest dankzinnig en rasbewust herdenken.”

De Vlamingen zijn, als de Hongaren, geboren feestvierders. Heel Deerlijk zal vlaggen — de straten zullen versierd zijn, een eeremaaltijd zal gegeven worden, een optocht zal georganiseerd worden, een muziekfeest, turnoefeningen en een schitterend vuurwerk zullen den grooten dag besluiten.

Ook zal de kerkelijke wijding niet ontbreken.

Een mis zal worden opgedragen, en een „gelegenheids-preek” zal worden gehouden, na afloop waarvan men een bezoek zal gaan brengen aan de „grafplaats” Verriest.

Maar niet alleen Hugo Verriest, maar de geheele familie Verriest, aan wie de Vlaamsche zaak zoo veel te danken heeft, wil het comité — komiteit, zooals de Vlaming zegt — huldigen.

De vader van Hugo Verriest en zijn beroemde broers was een eenvoudig man, die het nederig beroep van kamslager *) uitoefende. Hij kon prachtig zingen, zóó mooi, dat hij te Deerlijk tot kerkelijk zanger bij den liturgischen dienst en tot koster werd aangesteld.

Hier huwde hij met Catharina van Acker, en „stichtte,” zooals de Vlaming zegt, „aldus de groote en vrome familie Verriest, die zeven kinderen telde: vier jongens en drie dochters.” De Vlaming zegt nu eenmaal de dingen 'n beetje anders dan wij. Soms verwondert ge u over een vreemde zegswijze. Dikwijls bewondert ge de juistheid en zuiverheid van 'n uitdrukking, die wij nooit zouden gebruiken. Soms ook . . . lacht ge even!

B.v. als ge onder de namen van 't Verriest-komiteit — waarvan sommige met vette letters gedrukt staan — een mededeeling leest van den volgende inhoud: „De namen in vetjes gedrukt, duiden de leden van het uitvoerend komiteit aan.”

Alle vier zonen van den muzikalen kamslager-koster te Deerlijk, Joannes Verriest, zijn iets geworden.

*) Kamslager is een man, die wolkammen vervaardigt.

De oudste, Karel-Louis Verriest, werd notaris en burgemeester van Deerlijk. Muzikaal als zijn vader!

No. 2, Adolf-Prosper Verriest, studeerde in de rechten, en werd schepen (de Vlaming behield dit oud-Hollandsch woord voor rechter) te Kortrijk. Hij was niet alleen muzikaal, maar ook dichter en redenaar.

Veel heeft hij voor de Vlaamsche zaak gedaan met die „onbaatzuchtige dienstveerdigheid,” die allen Verriesten eigen was.

Toen ik in 1912 mijn studiereis door Vlaanderen maakte, ten einde in het land van Guido Gezelle te kunnen schrijven, was Adolf Verriest reeds overleden. Maar zijn dochter, de vriendelijke Gabriëlle Verriest, woonde in het mooie huis van haar vader. En den avond van mijn aankomst in Vlaanderen leerde ik te haren huize kennen haar beide beroemde ooms, de twee grootste zonen van Joannes Verriest: Hugo Verriest, den priester; en Gustaaf Verriest, Hoogleraar in de geneeskunde aan de Universiteit te Leuven. Hugo en Gustaaf, beide gevormd en bezielde door Gezelle, beide levende en werkende en strijdende voor de herleving van Vlaanderen.

Het was een genot, die twee in den strijd vergrijde veteranen te hooren vertellen van Gezelle, van zijn leven en arbeid. Van zijn lijden spraken zij ook. En rond de herinnering aan Gezelle was altijd heel de Vlaamsche sfeer . . . wat er reeds gedaan was, wat er nog te doen was . . .

Tot laat in den avond duurden de gesprekken in 't Vlaamsch, over 't Vlaamsch, over Vlaanderens lief en leed, éns, hier waren Hugo en Gustaaf zeker van: een grootsche toekomst ging hun geliefd Vlaanderen tegemoet . . .

Beiden zijn gestorven, Gabriëlle Verriest woont nog in 't oude Verriesten-huis met z'n duizend herinneringen, ook aan Gezelle, die onderpastor te Kortrijk en een boezemvriend van haar vader was, en hier o! zoo dikwijls te gast kwam.

Welk een voorrecht is dat toch geweest, mijn Vlaamsche reis te mogen beginnen in dat huis, met als medegasten Hugo Verriest en Gustaaf Verriest!

Van harte kan ik dan ook het oordeel van 't Verriest-Gedenkboek onderschrijven.

„De Verriesten zijn een familie van keurmenschen, beginselvaste pracht-Vlamingen, die hun volk, hun Vlaamsche volk, zielegarne liefhadden en er voor al hun talenten en hunne beste levenskrachten veil hadden.”

Wat Hugo Verriest — want geen der Verriesten diende door heel 'n levenswijding de Vlaamsche zaak zóó als hij — voor Vlaanderen deed, en welke vruchten, dank zij de levenswijding van den vromen pastor, reeds op Vlaanderens akker rijpen, daarvan zingt in schoone, vaak aangrijpende woorden de Vlaamsche dichter Willem Gysels.

AAN HUGO VERRIEST

Een ziener, die den nacht doorpeilen mocht,
Waar beelden stralen uit het schoon verleden;
Een zendeling, die langs een harden tocht
Een nieuwe leer den volke wist te leeren;
Zoo zie ik U en hoor uw vragend woord:
„Hoort gij de verre zee niet wederkeeren?”
Geen schoonheid meer! 't Verleden lag te diep
Begraven met het woord van vrije Keerlen;
Toen klonk uw krachtig, prachtig woord, en riep
Weer Keerlen op, die willen en zich weren.
En hoopvol werd de stemming uwer vraag:
„Hoort gij de verre zee niet wederkeeren?”

Naar een foto van J. F. Engel - Den Haag

„Poëzie is overal....“

Ik sta in 't licht! Het lichtet overal!
 Zoo mocht gij dan en groei en bloei aanschouwen.
 Een zee rolt aan met roerend juichgeschal,
 Een dankend volk om zijnen dichter te eeren,
 Uit allen kant van 't blijde Vlaanderland.
 „Hoort gij de verre zee nu wederkeeren?”

Het doet ons Hollandsch hart goed, weer eens bij den strijd en de zege van onze Vlaamsche broeders bepaald te worden.

Want het is een strijd, die ons aangaat, waarbij we niet onverschillig mogen toezien. Het is een Nederlandsche strijd voor Nederlandsch leven en Nederlandsche taal, eeuwenlang door Fransche overheersching teruggedrongen, verminkt en met vernietiging bedreigd.

Het onrecht, den Vlamingen aangedaan, voelt misschien eerst goed, wie, zooals ik, pas in 't drietalig Zwitserland reisde.

Waarom kan er toch in 't tweetalig België niet dezelfde *rust*, gebaseerd op 't zelfde *recht*, heerschen als in 't drietalig Zwitserland?

In een deel, verreweg 't grootste van Zwitserland, wonen Duitschers, in een ander deel Franschen, in een ander deel Italianen. Geen dezer drie stammen hebben over eenige achteruitzetting te klagen. Hun taal, hun letterkunde, hun eigen leven, 't mag alles vrij bloeien in eigen sfeer. De opschriften aan stations enz. staan in de drie Zwitsersche talen gedrukt, de taal der streek steeds bovenaan.

Niemand snoeft, niemand klaagt; niemand wijkt, niemand plaagt. De verhouding tusschen de drie Zwitsersche stammen is zoo goed, dat... er nooit over gesproken wordt. Er „mankeert” niets aan, en daarom als vanzelf zwijgt men er over.

Toen op 1 Augustus Zwitserland zijn nationalen feestdag vierde — de herdenking van 't sluiten van 't „eeuwig” verbond tusschen de eerste kantons, de drie woudkantons: Uri, Schwytz en Unterwalden, die zich in 1291 verbonden tegen de tyrannie van Albrecht I van Habsburg, wyl hij dreigde Zwitserland bij zijn Oostenrijksche erfstaten in te lijven — toen gingen er in Grindelwald, waar we onze vakantie doorbrachten, Zwitsersche meisjes in nationale kleederdrachten rond, om ten voordeele van 't Zwitsersche Roode Kruis lintjes te verkoopen, die men dan dien dag dragen moest.

Ook wij kochten ze. En zie, de datum was er in gewezen. Eerst 1927. Dat is in alle talen gelijk natuurlijk. Maar toen, daaronder, in drie talen:

1 August
 1er Août
 1° Agosto

In 't Duitsch, Fransch en Italiaansch. De drie talen van Zwitserland.

't Duitsch natuurlijk bovenaan, omdat Grindelwald in 't Berner Oberland, in Duitsch-Zwitserland ligt.

Zóó nauwkeurig neemt de Zwitser de rechtvaardige beleefdheid in acht tegenover zijn in andere taal sprekende medeburgers. Zelfs op zoo'n onnoozel lintje alle drie talen recht gedaan!

En in Vlaanderen?

Juist dien dag bereikte mij een prentbriefkaart uit Gent, oud-Nederlandsche stad in 't hartje van Vlaanderen. De prentbriefkaart beeldde af een gedeelte van Gents pronkjuweel, den kostbaarsten kunstschat van heel Vlaanderen: „De aanbidding van het Lam,” het beroemde altaarstuk der gebroeders Hubert en Jan van Eyck, in de Baafskerk.

560

Stad — kerk — altaarstuk — schilders, zoo Nederlandsch mogelijk. 't Nederlandsch hart van Vlaanderen klopt in dit kunststuk met zuiver Nederlandschen slag. Maar wat las ik onder de afbeelding op de prentbriefkaart?

Geen woord Nederlandsch! Uitsluitend Fransch.

Gand. Eglise-Saint-Bavon. L'adoration de l'Agneau mystique (détail) par Hubert et Jean van Eyck.

Ziedaar 'n staaltje van 't krenkend onrecht, waartegen ook de Verriesten in Vlaanderen te wapen zijn gevlogen.

Naast mij lagen ze op den Zwitserschen feestdich van 1 Augustus: het drietalig lintje met de Zwitsersche vlag (wit kruis op rood veld) en *edelweisz* er in geweven, — en de prentbriefkaart met het Vlaamsche kunststuk, uit 't hartje van Vlaanderen, maar waar geen woord Vlaamsch op te vinden was.

En ik dacht: waarom kost, wat in 't drietalige Zwitserland vanzelf spreekt en vanzelf gaat — in 't tweetalig België toch zoo'n ontzaglijke moeite en worsteling?

H. S. S. K.

VRAGENBUS VOOR ALGEMEENE ONDERWERPEN

NAAR AANLEIDING VAN EEN VRAAG VAN N. N., die gaarne iets zou weten over de beteekenis van het woord hondsdagen, deelen we mede wat we dezer dagen in „Het Handelsblad” lazen, waar wordt verteld:

Wie het woord in verband zou willen brengen met het verschijnsel, dat in deze dagen van gewoonlijk groote hitte de honden hijgend met de tong uit den bek loopen of liggen, tast mis. Hondsdagen noemt men de dagen van 23 Juli tot 23 Aug., omdat dit tijdperk bij de Grieken, die het „Opora” noemden, bepaald werd door den op- en ondergang van de Hondster (Sirius). Het onderscheidde zich, vooral in Griekenland, door groote hitte, en ook op onze breedte geldt deze periode voor die van de grootste warmte gedurende het geheele jaar, hoewel deze tegen het einde der hondsdagen reeds aanzienlijk begint te verminderen. In onzen tijd is Sirius reeds in het begin van Juli met de zon in samenstand, zoodat de hondsdagen thans eigenlijk zouden moeten duren van half Juni tot half Juli.

DE BEDEVAARTGANGER

Wanneer zijn oogen zien de witte tinnen en blanke koepels van de stad, die binnen de muren schitteren als edelsteenen in diadeem, dan vangt hij aan te weenen.

Hij kust het stof, waarin hij sleept de voeten en heft ontroerd de handen om te groeten het witte visioen van zijne nachten, dat steeds tot nieuw ontbereren gaf de krachten.

Verrukking van den droom, ten leste gevonden!
 Hij slaat geen acht op krankheid of op wonden;
 hem heugt doorstane smart niet meer, of plagen van hitte en dorst. Dit is de dag der dagen!

Zoo zal ik eenmaal naderen ten poorte der eeuwigheid, en mij bij de geboorte van eeuwige heerlijkheid behouden weten, de smart van d'afgelegden weg vergeten.

✠

JO SPIERENBURG